

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja

Inštitút práva

PROFESSOR JUDr. Lucia Palšová, PhD. a kol.

NÁVODY NA CVIČENIA ZO ZÁKLADOV PRÁVA

Piate nezmenené vydanie

Nitra 2024

Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Autori: PROFESSOR JUDr. Lucia Palšová, PhD. (1,71 AH)
Inštitút práva, FEŠRR, SPU v Nitre

Mgr. Kristián Čechmánek, PhD. (2,50 AH)
Inštitút práva, FEŠRR, SPU v Nitre

JUDr. Jana Ďurkovičová, PhD. (2,69 AH)
Inštitút práva, FEŠRR, SPU v Nitre

prof. JUDr. Eleonóra Marišová, PhD. (1,07 AH)
Inštitút práva, FEŠRR, SPU v Nitre

doc. Ing. Zuzana Ilková, PhD. (2,35 AH)

prof. JUDr. Ing. Jarmila Lazíková, PhD. (1,48 AH)
Inštitút práva, FEŠRR, SPU v Nitre

prof. JUDr. Anna Bandlerová, PhD. (0,76 AH)
Kancelária zahraničných vzťahov a medzinárodných vzdelávacích programov
SPU v Nitre

Recenzenti: JUDr. Mária Hušeková

JUDr. Lídia Bezáková, CSc.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 11. 10. 2024
ako návody na cvičenia pre študentov SPU v Nitre.

© L. Palšová, K. Čechmánek, J. Ďurkovičová, E. Marišová, Z. Ilková, J. Lazíková, A. Bandlerová,
Nitra 2024

ISBN 978-80-552-2791-7

Predhovor

Každodenné situácie v živote človeka sú spojené s uplatňovaním právnych noriem. Súčasná doba kladie na jednotlivca - či už v každodennom alebo profesijnom živote, čoraz väčší dôraz na to, aby poznal svoje práva a povinnosti a vedel sa orientovať častokrát v zložitých právnych vzťahoch. Z tohto dôvodu je poslaním a základným cieľom výučby predmetu Základy práva na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre poskytnúť študentom optimálnu mieru vedomostí o práve z hľadiska jeho regulatívnej funkcie spoločenských vzťahov, ako aj upevnenie a prehĺbenie ich právneho vedomia prostredníctvom znalostí úloh a funkcie práva v spoločnosti. Je preto nevyhnutné, aby štúdium práva bolo zamerané na porozumenie obsahu právnych noriem a ich použitia v praxi.

Predkladané skriptum sleduje tento cieľ a poskytuje študentovi jednak stručnú teóriu konkrétneho právneho odvetvia, ktorého hlbšie štúdium necháva na individuálne štúdium odporúčanej literatúry a jednak poskytnúť študentovi množstvo praktických príkladov z rôznych právnych odvetví, s ktorými sa v praxi môže bežne stretnúť. Niektoré právne odvetvia vhodne dopĺňajú vzory procesných podaní a rozhodnutí štátnych orgánov, ktoré poslúžia ako praktická pomôcka pri štúdiu ako aj v praxi. Skriptum poskytuje orientáciu pri riešení každodenných situácií, v ktorých sa môže jednotlivec ocitnúť pri uspokojovaní svojich osobných, materiálnych alebo iných potrieb, alebo v rámci svojej profesie ako manažér, zamestnanec a podnikateľ.

Skriptum je určené všetkým študijným odborom Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre ako aj všetkým tým, ktorí majú záujem o štúdium základov práva a precvičení si právnych noriem na praktických príkladoch. Skriptum je zároveň základným učebným textom pre ostatné právne disciplíny zabezpečované a vyučované Katedrou práva, Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja, SPU v Nitre.

Autori

Obsah

1	TEÓRIA ŠTÁTU A PRÁVA.....	6
1.1	Pramene práva	7
1.2	Právny poriadok.....	7
1.3	Právne vzťahy	10
1.3.1	Právne skutočnosti.....	10
1.3.2	Prvky právneho vzťahu	11
1.4	Praktické príklady	13
2	ÚSTAVNÉ PRÁVO.....	20
2.1	Ústava, demokracia a konštitucionalizmus	20
2.2	Ústava a jej história	21
2.3	Forma a funkcie ústavy.....	22
2.4	Ústava Slovenskej republiky	24
2.4.1	Interpretačné piliere Ústavy Slovenskej republiky	25
2.4.2	Štruktúra Ústavy SR.....	29
2.4.3	Základné práva a slobody.....	30
2.4.4	Zákonodarná moc - Národná rada slovenskej republiky.....	31
2.4.5	Výkonná moc – Prezident a vláda SR.....	32
2.4.6	Prezident Slovenskej republiky	33
2.4.7	Vláda Slovenskej republiky	33
2.4.8	Súdna moc – Všeobecná sústava súdov a Ústavný súd SR.....	34
2.4.9	Orgány ochrany práva <i>sui generis</i>	35
2.4.10	Územná samospráva.....	35
2.5	Praktické príklady	37
3	PRÁVNÁ ÚPRAVA OBČIANSKOPRÁVNÝCH VZŤAHOV.....	43
3.1	Ochrana osobnosti	44
3.2	Vlastnícke právo	44
3.2.1	Nadobúdanie vlastníctva	45
3.2.2	Spoluvlastníctvo	45
3.3	Práva k cudzím veciam.....	46
3.4	Dedenie	48
3.4.1	Dedenie zo zákona	48
3.4.2	Dedenie zo závetu	49
3.5	Záväzkové právo.....	49
3.6	Praktické príklady	51
4	PRACOVNÉ PRÁVO	65
4.1	Vznik, pojem, predmet a pôsobnosť Zákonníka práce	65
4.2	Funkcie pracovného práva.....	66
4.3	Subjekty pracovnoprávných vzťahov	67
4.4	Pracovný pomer.....	68
4.5	Skončenie pracovného pomeru.....	70
4.6	Náhrada škody	72
4.7	Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	73
4.8	Pracovnoprávne vzťahy počas krízy Covid-19.....	75
5	SPRÁVNE PRÁVO.....	82
5.1	Pojem správne právo	82
5.2	Subjekty správneho práva.....	82
5.3	Správny poriadok.....	85
5.3.1	Prvoinštančné konanie.....	86

5.3.2	Druhoínštančné konanie	87
6	PRÁVNA ÚPRAVA PODNIKANIA	97
6.1	Základy právnej úpravy živnostenského podnikania.....	97
6.2	Podnikanie samostatne hospodáriacich roľníkov	100
6.3	Obchodné spoločnosti a družstvo	101
6.3.1	Verejná obchodná spoločnosť	104
6.3.2	Komanditná spoločnosť	105
6.3.3	Spoločnosť s ručením obmedzeným	106
6.3.4	Akciová spoločnosť	109
6.3.5	Jednoduchá spoločnosť na akcie	111
6.3.6	Družstvo	113
6.4	Praktické príklady	116
7	TRESTNÉ PRÁVO	124
7.1	Pojem a predmet trestného práva.....	124
7.1.1	Pôsobnosť Trestného zákona.....	124
7.1.2	Základy trestnej zodpovednosti.....	125
7.1.3	Skutková podstata trestného činu	125
7.1.4	Trestnoprávne sankcie	127
7.2	Praktické príklady	128
8	PRÁVO EURÓPSKEJ ÚNIE.....	136
8.1	Všeobecná časť práva EÚ	136
8.1.1	Stručné dejiny Európskej únie a európskych spoločenstiev.....	136
8.1.2	Inštitúcie Európskej únie	138
8.1.3	Pramene práva EÚ	139
8.2	Vnútrotný trh EÚ	141
8.2.1	Voľný pohyb tovarov	141
8.2.2	Voľný pohyb služieb	142
8.2.3	Voľný pohyb kapitálu	143
8.2.4	Voľný pohyb osôb.....	143
8.3	Súdny systém EÚ.....	145
8.4	Praktické príklady	148
9	AGRÁRNE PRÁVO	155
9.1	Pojem „Agrárne právo“ a „Agrárne právo EÚ“	155
9.2	Systém a pramene agrárneho práva EÚ	156
9.3	Potravinové právo	157
9.4	Praktické príklady	160
10	POUŽITÁ LITERATÚRA	166

Autorka:

Lucia Palšová, Kristián Čechmánek, Jana Ďurkovičová
Eleonóra Marišová, Zuzana Ilková, Jarmila Lazíková, Anna Bandlerová

Názov:

Návody na cvičenia zo Základov práva

Vydavateľ: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: piate nezmenené

Náklad: 250 kusov

Rok vydania: 2024

Počet strán: 168

AH – VH: 12,56 – 12,78

Neprešlo redakčnou úpravou vo Vydavateľstve SPU v Nitre.

ISBN 978-80-552-2791-7

Táto publikácia bola vytlačená na ekologickom papieri.

